

ÇALIŞAN KADINLARIN ZAVALLI KOCALARI

● Eşlerin çalıştığı ailelerde rol değişimi aileyi olumsuz etkiliyor.

Amy WILBUR

John ve Jane, 30 yaşlarında, iki çocuklu bir çifttir. Çocuklar okula başlayınca Jane bir işe girmeye karar verir. Gelirlerinin artması iyi olmuş, ama John rahatlayacağına daha çok stres altına girmiştir. Üstelik ikisi de bütün gün çalıştıkları için, evdeki gerilimin artma nedenini tartışacak zaman bulamamaktadırlar.

Mary de, Mike da mesleklerinde ilerleyen kişilerdir. Mike işinde başarılı olduğu için Mary ile övünmekte, ama onun aldığı son terfi kendi durumunu yeniden gözden geçirmesine ve işinde yeterince hızlı gelişemediği kanısını edinmesine neden olmuştur.

Burada sözü edilen çiftler hayali, ama içinde buldukları durumlar fazlasıyla gerçek. Evli kadınların yansından çoğu çalışıyor ve bu oran giderek artıyor. Fakat eşlerin ikisinin de çalıştığı bu aileler, kadın ve erkeğin evdeki rolü konusunda ciddi sorunlarla karşılaşılıyorlar. Çalışan kadın aile bütçesine olumlu katkıda bulunurken, öte yandan istemeyerek kocasının morali üzerinde olumsuz etki yapıyor.

Çalışan kadınlar, kendine güveni zayıf olan erkeklerin becerikli olmadıkları yolundaki kuşkularını güçlendiriyorlar. New Jersey Akıl Sağlığı Hastanesi'nde sosyal psikolog olan Graham Staines'in 616 evli Amerikalı erkek üzerinde yaptığı araştırma, eşleri çalışan erkeklerin genellikle kendi işlerinden pek memnun olmadıklarını ortaya koymuştur.

Cornell Üniversitesi sosyologlarından Phyllis Moen, bugünkü ekonomik koşullarda ailede yalnızca erkeğin çalışması görüşünün artık "modası geçmiş" bir görüş olduğunu belirtmektedir. Bu durumda kadın, erkeğin üzerindeki mali yükü paylaşarak onu rahatlatacağı varsayılır. Oysa bazı erkekler, artık evin giderlerini tek başlarına karşılayamamalarına rağmen, kendilerini yeterli hissedebilmek için kendi aldıkları ücretin önemini vurgulamaktadırlar.

Bugün birçok erkek, eşinin çalışması fikrini teorik olarak kabul etmektedir. Fakat iş uygulamaya gelince aynı şekilde düşünmemektedirler. Harvard psikolog ve psikoterapistlerinden Sam Osherson, "Eşimin çalışacağını biliyordum, çalıştığından da memnunun aslında. Fakat durumun böyle olacağını hiç düşünmemiştim," diyor. Osherson'a göre erkeğin bu duruma uyumu, yetiştirilirken "erkek olma" konusunda nasıl şartlandırıldığına bağlı olarak değişmektedir.

Osherson, erkeklerin birçoğunun, kadının duygusallıkla kendini evine adadığı, erkeğin de evin geçimini sağlamakla yükümlü olduğu evlerde yetiştiklerini hatırlatmaktadır. Osherson'a göre, evin oğlu evlendiğinde bu ortamdaki etkilendiği açıkça görülmektedir. Para kazanan kadın, evde kimlik sorunu yaratmaktadır. Eğer erkek kendisini artık evin ekmeğini kazanan kişi olarak göremiyorsa, aileye nasıl bir rolle katılacağını bilememektedir.

Ayrıca, erkekler çoğu kez eşlerine duygusal olarak bağlıdır ve bu, eşin çalışmasıyla su yüzüne çıkar. Örneğin, eşi iş gezisine çıkan erkek her seferinde surat asar, küskün ve çocukca davranır. New Mexico Üniversitesi sosyologlarından Jane Hood, erkeğin rolünün ağırlıkta olduğu aile tipinden vazgeçmenin, çoğu kez eşin getireceği ek gelirden daha büyük psikolojik sorunlara yol açabildiğini ileri sürmektedir.

Acaba erkeklerin tepkisi daha çok ev işi yapmaktan mı kaynaklanıyor? Wellesley College Center'dan Joseph Pleck, "Pek değil," diyor. "Gerçi erkekler eskiye nazaran daha çok ev işi yapıyorlar ama, bunda eşlerin çalışmasının değil, belki feminizmin etkisi olabilir," diyor Pleck, erkeklerin zaten genellikle evin iş yükünü pek paylaşmaya yanaşmadıklarını ileri sürüyor.

Genç çiftlerde durum daha farklı. İyi birer meslek edinmiş eşler arasında yarış ön plana çıkıyor. Eşinin başarısından doyum sağlayan geleneksel kadın tipi, yerini giderek kendi durumundan hoşnutsuz kadın tipine bırakıyor. Eğer kadın erkekten daha çok kazanıyorsa, evlilik sürmeyebiliyor. Staines, eşinden daha çok para kazanan kadının, evlilik için, daha iyi eğitim görmüş veya daha iyi bir pozisyonu olana göre çok daha tehdit edici olabileceğini söylüyor.

Eşlerin çalıştığı aileleri zor günler mi bekliyor? Bu soruyu Phyllis Moen, "Yeni roller ve beklentiler edinmeliyiz, şu anda 'normsuz' bir dönem geçiyoruz," diye yanıtıyor. Osherson da ona katılıyor: "20-40 yaş arası kadın ve erkekler geçiş dönemindedir. Beklentilerin ve alınının değişmesi, yüreğin değişmesinden çok daha çabuk olur."

Science Digest'ten çev.: İsmail YILDIRIM

Hafıza, kişinin unutmak istediklerini hatırlama yeteneğidir.

Daniel GELIN